

ХАБАРАЙ УНЯАР

Холын хабарай үдэрнүүд хэн. Аали намдуу үбэлэй ута һүнинүүдэй удаа үдэрэй тэнийжэ, аяр шара наранай үер толоной үргэдэжэ, игаабари элшынь жэгнэжэ эхилһэн хаһа бэлэй. Тала, майлын саһан хайлажа, гансал холын урда хадануудай, Чисаанын дабаануудай ара ташалан урдынхяараа сайбалзан, хүхэльбэ үнгэтэй хабшалнууд сооһоонь һэрюубтэр амяар һэбшээлэн байдаг хэн.

Манай багахан тосхоной бүлэг хотон айлнуудай багашуул Обоотынгоо хормойдо, мүн голойнгоо ганга эрьедэ бүхэли үбэлдөө һолжоржо наададаг матамалшые, юрыншые, поодорзотойшые, далитайшые шаргануудайнгаа газардаһанда гажараагүй, харин тэдэнээ ерэхэ үбэл болотор ог таһа мартажархинхай, артелиингээ арбаад амбаарнуудай дунда бүхэли үдэртөө шаг шууяа табилдан хоргодоолсожо, эрьюусэлдэжэ наададаг эдитэй юм хэн.

Тарилгын орооһоор дүүргэгдэһэн, доогуураа хүндытэй тэдэ түглэгэр хара амбаарнууд бүхэли үбэлдөө дабша дээрээ һуугаад, гүн нойртоо абтаһан ямар нэгэн үльгэрэй үгэ дуугүй үбгэд мэтэ хон-жэн тэбхылдэгшэ бэлэйл. Тиигээд лэ игаабари үдэрнүүдэй ерэхэдэ, бээрээгээ тараажа баясаһан борбилоонуудай, сахалайтаһан хасартай, һааритайхан хүбүүдэй шаг шууяа шангадхан дэмжэжэ, сууряандаа сасажа һуудаг хэн даа тэдэ түглэгэр хара амбаарнууд...

Багашуултай шуулдажа бахаа ханадаг Данзан-Нима ахайхан нэгэтэ үдэшлэн наадаяа хуряажа байһан маанадай хажуугаар гарахадаа:

– Гахай багшые хараа гүт, нүхэ-аад? – гэбэ.

Шэмээгүй бэе бээ харалсаһан үхибүүд сооһоо Шиирабай Цэрэн-Дондог даб гэн:

– Ерээ юм гү, – гэжэ хүмэдхөө суглуулан гэтээд байба.

– Һэ, юрэдөө, энэ үглөөнэй тэрэ урдахи Номгон хүндыһөө энэ Молон хүнды өөдэ зургаан шарга түлээ

абаашабал даа. Юушье харахабта даа, наадандаа
ногтошоод...

– Галаа түлихэнь ха юм,– гэжэ хэншьеб хэлэжэ үрдибэ.

– Тэли гышэ. Түлихэ хаһань болобо гээшэ бэд даа.
Түлээниинь лэ нойтон байжа, галынь аһажа үгэнгүй
зобоогшо аа гү даа,– гээд ахайхан хамар дорохи
бабагархан нахалаа хүдэлгөөдхибэ.

– Энэ хара газар дээгүүр түлээтэй шаргаяа өөрөө
хүдхэнэ гээшэ гү,– гэжэ Эрдэни бодолгото болобо.

– Үгы бэд даа. Хөөмэгшэтэй хоёр улаан сарнуудын
эсэһэндээ хөөһэ буража ябана һэн. Сэсэг, ногооной ургаха,
тарья талха тариха хаһын ойртожо байхада, газараа
гэдхээгээгүйдэм аргагүйл гэжэ Гахай багша ехэл яаража
ябана һэн. Таанад эртэ бододог болоо наа, Гахай багшын
галаа түлихэ түлээгээ зөөжэ ябахые харахал байгаалта
даа,– гэжэ ахайхан мифэд гээд Магсар баабайтан тээшэ
шэглээ бэлэй.

– Манайда Хойморой хуурай хухюур баггүй ехэл.
Баабайһаа эрээ наань, үгэхэл һэн. Мэдээгүй гээшэл даа,–
гээд Энэ-Бэшэ мүн лэ бодолгото болобо.

– Танай морин шарга түлээгээр Гахай багшаш нохой
тахалха һэн гү даа! Тэрээхэн хүүдинсын урдахи хоёр ЧТЗ-
эйн ябадаг наа... Тэдээгээр лэ нэгэ мүнэн абаашуулаа наа,
тархишье амар байгаа һэн ха,– гэбэ Цэрэн-Дондог.

Холын хабарай үдэрнүүд һэн. Манай багахан тосхоной
тэдэ үетэн ахайханайнгаа хэлээшээр эртэлжэ хэдышье
бодоо наа, хорёо, хашаа дээгүүрээ гаража дамжажа
байгаад хэдышье хараашалаа наа, Гахай багшые яашье
хаража ядаа һэн. Тэдэнэй бодоходол, айхабтар ажалша
Гахай багша үшөө үни заяанда, үүр-сүүрээр һэн гээбы,
хашан баатар сарнуудаараа хамаг ажалаа хэхээз ябашаһан
байхал даа...

Тиигэнээр холын сабшалан, бэлшээринүүдэй хур хагдан
хуухалагдажа, хамаг дайдамнай хабарай уняар татан
байгша һэн.

– Гахай багшамнай галаа түлээ, галайнь уняар энэ ха

юм,— гэлдэжэ нютагайхиднай ехэ, багагүй хүхилдэгшэ бэлэйл.

www.nomoihan.com